

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้และความคาดหวังของบุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) ศึกษาจากเอกสาร อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เอกสารทางราชการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นการเก็บข้อมูลจากการดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่กำหนดคือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยประกอบด้วยข้าราชการสาย ข สาย ค พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ และลูกจ้างประจำ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้มาจากการพิจารณาวัตถุประสงค์ในประเด็น การรับรู้ ความคาดหวัง และทัศนะของบุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการ ดังนั้นจึงกำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Study) ได้ประชากรผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 2,142 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการสาย ข สาย ค จำนวน 1,066 คน พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน 969 คน และลูกจ้างประจำ จำนวน 380 คน (ข้อมูลจากกองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากการบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แบ่งการทำงานแบบสายงาน ดังนั้นการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จึงใช้ตัวแทนของแต่ละสายงาน คือ ข้าราชการ สาย ข สาย ค, พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน และลูกจ้างประจำ ประมาณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2547, น. 122-150) คำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรข้าราชการสาย ข สาย ค พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ และลูกจ้างประจำจำนวน 338 คน โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{สูตรที่ใช้ } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความเชื่อมั่น

95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

ตารางที่ 3.1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประเภทบุคลากร	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
- ข้าราชการสาย ข สาย ค	1,066	184
- พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน	969	84
- ลูกจ้างประจำ	380	70
รวม	2,142	338

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้มาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อคำถามปลายปิดและปลายเปิด ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อายุการทำงานและระดับการศึกษา ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายปิดแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการทำงาน และความสนใจเกี่ยวกับสภาข้าราชการของบุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เช่น ประเภทบุคลากร ตำแหน่ง การเข้าร่วมกิจกรรมของสภาข้าราชการ การศึกษาข้อบังคับ การสนใจหรือการสมัครเป็นกรรมการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการ ลักษณะของคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

3.1 โดยข้อที่ตอบถูกหรือรับรู้ได้คะแนน 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่รับรู้ได้ 0 คะแนน

3.2 ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่าหรือเท่ากับ 50 เปอร์เซนต์ของจำนวนข้อ มีการรับรู้ระดับมาก และถ้าน้อยกว่า 50 เปอร์เซนต์ มีระดับการรับรู้ต่ำ

3.3 นำคะแนนที่ได้มาหารค่าร้อยละถ้าผู้ตอบคำถามได้มากกว่า 50 เปอร์เซนต์ มีระดับการรับรู้มาก และถ้าน้อยกว่า 50 เปอร์เซนต์ มีระดับการรับรู้ต่ำ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของบุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสภาข้าราชการ ลักษณะของคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มีความคาดหวังมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

มีความคาดหวังมากที่สุด	5	คะแนน
มีความคาดหวังมาก	4	คะแนน
มีความคาดหวังปานกลาง	3	คะแนน
มีความคาดหวังน้อย	2	คะแนน
มีความคาดหวังน้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนที่ 5 คือข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาใช้ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อการรับรู้และความคาดหวังของบุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้เครื่องมือในการศึกษาที่จัดทำขึ้นมีความเที่ยงตรง (Validity) และมีความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือไปทดสอบก่อนการเก็บข้อมูลจริง โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.87 ของแบบสอบถามทั้งหมด ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.961 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้ คือ

1. แบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของบุคลากรต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.950
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของบุคลากรต่อการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสภาข้าราชการ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972
3. แบบสอบถามทั้งฉบับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.961 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง
4. ได้นำแบบสอบถามที่ตอบแล้วมาวิเคราะห์ความถูกต้องของเนื้อหาให้มีความชัดเจนแล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนครบสมบูรณ์ตามเนื้อหาที่จะศึกษา จึงได้นำไปศึกษาจริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทำหนังสือถึงบุคลากรในมหาวิทยาลัยเพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 338 ชุด ในการแจกแบบสอบถามได้ส่งแบบสอบถามไปถึงบุคลากรตามหน่วยงานต่างๆ ครอบคลุมทั้งมหาวิทยาลัย และรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมา ซึ่งใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ และได้แบบสอบถามกลับคืนมา 338 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับเรียบร้อยแล้วนำตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วจึงนำมาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลขและนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS) หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาโดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา โดยมุ่งสาระสำคัญจากแบบสอบถามและการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้และความคาดหวังที่มีต่อการทำหน้าที่ของสภาข้าราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของข้าราชการสาย ข สาย ค พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ และลูกจ้างประจำ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ t-test และ F-test

เกณฑ์ของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นระดับดังนี้

$$\frac{\text{MAX} - \text{MIN}}{I} \quad \text{แทนค่า} \quad \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

การแสดงระดับของคะแนนเฉลี่ย จะพิจารณาจากคะแนนของคำตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์คำนวณจากระดับของคะแนนเฉลี่ยจะมีขั้นคะแนนดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึงอยู่ในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึงอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึงอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐาน เป็นการหาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยใช้ค่า F-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การนำเสนอผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษา ได้มุ่งสาระสำคัญจากแบบสอบถามโดย

1. การพรรณนาข้อมูล ซึ่งอาศัยข้อมูลทางสถิติ ประกอบด้วย ตารางค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การวิเคราะห์ความแปรปรวน, การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และปรากฏการณ์ อธิบายโดยแนวคิดทฤษฎี
2. การบรรยายประกอบตารางแสดงการกระจายของตัวแปร โดยการอ่านค่าทางสถิติตัวเลขที่ปรากฏบนตารางนั้นๆ เพื่อประกอบกับการบรรยายข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษา